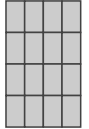

Plaćanje poreza nije moralni čin već obaveza preduzeća

Medij - Rubrika: DANAS - Dodatak
Datum: Pon, 24/06/2013
Površina članka: 2001cm2
Strana: IV

Zemlja: Srbija
Autor: Aleksandar Milošević
Deo: 1/2

PORESKA POLITIKA I ODRŽIVOST PENZIONOG SIST

Oprezni reformski potezi preduslov da se izbegne još veća erozija penzijskog sistema

Plaćanje poreza nije moralni čin već obaveza preduzeća

Aleksandar Milošević

Tokom sedamdesetih godina prošlog veka broj radnika u odnosu na broj penzionera u tadašnjoj SFRJ bio je 5:1. Već osamdesetih taj racio pao je na 3:1, da bi prošle godine na jednog penzionera dolazilo samo 1,5 radnika. Za održivost penzijskog sistema međugeneracijske solidarnosti potrebno je da ovaj odnos ne bude manji od 3:1. Zbog toga je jasno da je u Srbiji urušena prva pretpostavka Bizmarkovog penzionog modela - rekao je Zoran Milošević, pomoćnik ministra rada, učestvujući na skupu o poreskoj politici i održivosti penzionog sistema u organizaciji Danas konferens centra. Prema Miloševićevim rečima, sadašnje stanje PIO fonda rezultat je brojnih uzroka, uključujući visoku nezaposlenost, produženje životnog veka, ratove, ekonomsku situaciju, greške u privatizaciji i drugo, pa je već tokom devedesetih godina zabeležen deficit. To praktično znači da je za pokrivanje troškova za penzije neophodna pomoć republičkog budžeta. Milošević je istakao da su do sada sve reforme u ovom domenu bile

usmerene na smanjenje rashoda i poštovanje uslova za penzionisanje, što je po njemu dalo rezultate.

- Tako smo u periodu od osam godina podigli starosnu granicu za odlazak u penziju za pet godina, a to je nešto što druge države rade postepeno u periodu od 20 do 30 godina. Ukazacu na podatak koji najbolje ilustruje uspešnost reformi. Umesto 22.913 novih penzionera, koliko ih je prethodnih godina evidentirano, prošle godine u penziju su otišla 12.064 najstarija građana, odnosno dvostruko manje - podseća Milošević.

On je ipak primetio da se sa podizanjem starosne granice ne može ći u nedogled i da se mora voditi računa i o „koeficijentu doživljenja“, odnosno o broju godina tokom kojih penzioneri zapravo primaju penziju. Milošević je takođe upozorio da se ne možemo porediti sa zemljama poput Švedske, Norveške ili Danske.

- Ova vlada je odlučila da ne nastavi sa smanjenjem rashoda, već da povećava prihode, za šta je ključan rast broja obveznika, a za to je opet ključan privredni rast. Među merama koje se mogu preduzeti u kratkom roku, najvažniji je smanjenje sive ekonomije, jer svi znaju da mnogi poslodavci pola plate

dajući radnicima u gotovini, a ostatak prijavljuju na minimalnu osnovicu - rekao je Milošević.

Direktorka Fonda za penzijsko-invalidsko osiguranje Dragana Kalinović ocenila je da je glavni problem u svim dosadašnjim reformama bio taj što se „nikada ne vodi računa o tome kako će se rešenje u jednoj oblasti odraziti na

njenim rečima, slaboj naplati doprinosa delimično je doprinelo i to što PIO fond nije smeo da objavljuje imena najvećih dužnika, pa je lista poslodavaca koji su kršili zakon čak i članovima Upravnog odbora Fonda mogla da se samo na uvid. „To je sada rešeno i od kada se imena objavljuju, podignut je novi napolat doprinosa“, istakla je

„nijedna ekonomska performansa nije pozitivna, da se situacija dramatično razvija i da za godinu dana neće ni biti penzija“. Govoreći o svojoj ekonomiji Knežević je ocenio da je, ukoliko poslodavci ne plate porez, krivac za to - država.

- Plaćanje poreza nije moralna obaveza firmi, već prinuda države, pa je sledstveno tome država kriva kad ne uspe da privrednu prinudu da izmiri obaveze. Osim toga, nije tačno da privreda plaća samo 63 odsto dažbina na neto platu. U mojoj firmi troškovi za bolovanja radnika iznose dodatnih 15 odsto na bruto zaradu, a tome treba dodati i troškove za prevoz radnika, kao i za zapošljavanje invalida. Ako sa ovakvo niskom kupovnom moći povećavate doprinose, to će samo dovesti do pada prihoda. Na to smo ukazivali i kada je podizana stopa PDV-a. I bili smo u pravu jer su prihodi od naplate tog poreza pali. Slično se može dogoditi i sa povećanjem doprinosa - tvrdi Knežević.

On je ocenio da „Dinkić korumpira strane investitore, dajući im 10.000 evra po radnom mestu“, a da je za taj novac mogao da sačuva mnogo više radnika.

Frapantni podaci

Prema podacima Agencije za privredne registre, prošle godine je, od ukupno 107.000 evidentiranih preduzeća, 93.000 podnelo finansijske izveštaje. Dobit je iskazalo 53.000 preduzeća, što je pad od šest procenata, a neto gubitak 31.500 firmi. Frapantan je podatak da je bez i jednog zaposlenog evidentirano čak 24.370 firmi, sa jednim zaposlenim 21.255, a sa dva do pet radnika 27.000. Broj malih preduzeća pao je za 1,2 odsto, a broj radnika u njima za 3,2 procenta. Ukupni gubici privrede premašili su 22,5 milijardi evra.

druge oblasti, zbog čega često idemo u još veću eroziju sistema“ nego što je bila pre uvedenih promena. Kalinovićeva je podsetila da u Srbiji ima 1,7 miliona penzionera, a 2,5 miliona osiguranika, što znači da na jednog penzionera dolazi precizno 1,47 radnika.

- Naplatom doprinosa prikupi se tek 51,8 odsto sredstava potrebnih za isplatu penzije, dok ostatak pokriva država iz budžeta. Uz to, zbog ograničenja koja su uvedena zakonima o stečaju, privatizaciji i drugim propisima, čak 75,8 milijardi dinara duga po osnovu doprinosa ne može da se naplati. Tome treba dodati još 95,6 milijardi dinara neplaćenih doprinosa za zaposlene kojima je država povezala staž da bi mogli da odu u penziju, jer im poslodavci nisu plaćali doprinose - upozorila je direktorka Fonda PIO.

Ona je dodala da je u januaru ove godine prebačen plan naplate, ali da je u maju podbacio za 8,28 odsto. Prema

Kalinovićeva. Govoreći o dodatnim merama koje se preduzimaju radi poboljšanja situacije PIO fonda, ona je rekla da se sada češće podnose prekršajne prijave protiv onih koji ne uplaćuju doprinose, što je takođe dovelo do rasta prihoda, kao i da je Fond podneo tužbe za povraćaj više banja i odmarališta u svoje vlasništvo. „To bi trebalo da dove-

U Srbiji ima 1,7 miliona penzionera, a 2,5 miliona osiguranika, što znači da na jednog penzionera dolazi 1,47 radnika

de do povećanja prihodne strane, ali nerealno je očekivati da se to odmah dogodi, već u naredne tri do četiri godine“, naglasila je Kalinovićeva.

Milan Knežević, potpredsednik Asocijacije malih i srednjih preduzeća, izneo je niz podataka Agencije za privredne registre o poslovanju privrede u prethodnoj godini, koji pokazuju da

Uopredivši predstavnike srpske vlasti sa „drugom Titom u pubertetu“, on je naglasio da ne zapošljavaju mere, nego sistem i dodao da je „infantilno očekivati da će ako smanjite rashode za 60 milijardi dinara, prihodi ostati isti“.

Deficit neće pasti ispod 5,5 odsto BDP-a. A prihode budžeta su promašili za 100 odsto - posedio je Knežević.

Zoran Milošević, pomoćnik ministra rada

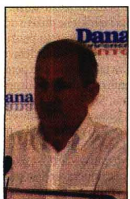
- U periodu od osam godina podigli smo starosnu granicu za odlazak u penziju za pet godina, a podatak koji najbolje ilustruje uspešnost reformi jeste da su prošle godine u penziju otišla 12.064 najstarija građana, odnosno dvostruko manje nego prethodnih godina kada je evidentirano 22.913 novih penzionera. Ipak, sa podizanjem starosne granice ne može se ći u nedogled i mora se voditi računa o „koeficijentu doživljenja“, odnosno o broju godina tokom kojih penzioneri primaju penziju.

Dragana Kalinović, direktorka Fonda PIO

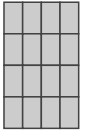

- Naplatom doprinosa prikupi se tek 51,8 odsto sredstava potrebnih za isplatu penzije, dok ostatak pokriva država iz budžeta. Uz to, zbog ograničenja koja su uvedena zakonima o stečaju, privatizaciji i drugim propisima, čak 75,8 milijardi dinara duga po osnovu doprinosa ne može da se naplati. Tome treba dodati još 95,6 milijardi dinara neplaćenih doprinosa za zaposlene kojima je država povezala staž da bi mogli da odu u penziju, jer im poslodavci nisu plaćali doprinose.

Milan Knežević, potpredsednik Asocijacije MSP

- Ukoliko poslodavci ne plate porez, krivac za to je - država. Jer, plaćanje poreza nije moralna obaveza firmi, već prinuda države, pa je sledstveno tome država kriva kad ne uspe da privrednu prinudu da izmiri obaveze. Ali, ako sa ovakvo niskom kupovnom moći povećavate doprinose, to će samo dovesti do pada prihoda. Na to smo upozoravali i kada je podizana stopa PDV-a, i bili smo u pravu jer su prihodi od naplate tog poreza pali. Sličan ishod treba očekivati i od podizanja doprinosa.

Medij - Rubrika: DANAS - Dodatak
 Datum: Pon, 24/06/2013
 Površina članka: 2001cm2
 Strana: IX

Zemlja: Srbija
 Autor: Aleksandar Milošević
 Deo: 2/2

EMA / SIVA EKONOMIJA I BUDŽETSKI DEFICIT SRBIJE

Uvođenje sive ekonomije u legalne tokove jedan od najvećih izazova

Rad na crno rak rana srpske privrede

Veći broj osiguranika automatski bi relaksirao Fond PIO i smanjio deficit koji je iz godine u godinu sve veći. Niska zaposlenosti se, nesumnjivo, dramatično reflektuje na isplatu penzija jer se smanjuje obim uplata u PIO fond. Ako se ovakav trend naplate doprinosa nastavi za 20 godina mogli bismo da se suočimo sa velikim brojem socijalnih slučajeva. Podsećaju da je stopa zaposlenosti 2008. godine iznosila 53,7 odsto, da bi 2012. pala na 46,4 odsto - izjavio je Zoran Milošević, pomoćnik ministra rada koji je učestvovao i u drugoj panel diskusiji posvećenoj sivoj ekonomiji i budžetskom deficitu Srbije.

On je kao ozbiljan problem apostrofirao isplatu dela zarade zaposlenih „na crno“, i podsetio na praksu od pre desetak godina kada je zakonom bilo propisano da doprinosi moraju da se plaćaju prema stručnoj spremi zaposlenog. „Plaćanjem doprinosa na najnižu osnovicu, svesno se stvaraju uslovi za isplatu najnižeg iznosa penzije. Zato je veoma važno da se doprinosi uplaćuje prema stručnoj spremi, ili prema nekom drugom modusu koji će omogućiti plaćanje dažbina na pun iznos zarade“, rekao je Milošević koji je ukazao i na problem rada na crno, koji tako angažovane radnike lišava bilo kakvog prava na penziju, čak i na invalidisku, ukoliko dođe do povrede.

Amalija Pavić, zamenik izvršnog direktora Američke privredne komore u Srbiji ukazala je na rezultate u es ejdove ankete prema kojima je čak 85 odsto ispitanika izjavilo da trpe netoljalu konkurenciju.

Najviše se žale na poresku evaziju,

Deficit Fonda PIO

Nesporimo je da država pokriva deficit Fonda PIO, ali nije reč o 49 odsto, kako se najčešće može čuti, već o 44 odsto, jer pet odsto čine obaveze koje je preuzela država. Ako budemo pošteniji pa kažemo da se refundira, pokriva deficit samo za isplate penzije, to bi bilo 34 odsto. Razlika do 44 je novac koji se odmah prosleđuje za zdravstveno osiguranje - objasnio je Zoran Milošević, pomoćnik ministra rada i dodao da su poštreni uslovi za ostvarivanje prava na starosnu penziju, kao i da je drastično smanjen broj invalidskih penzionera.

zanim na nelegalnu trgovinu i na rad na crno. Zato je od ključnog značaja da se smanje troškovi legalnog poslovanja, što znači jednostavnije procedure. Veoma sam iznenađena predlogom Ministarstva rada da se doprinosi plaćaju prema stepenu obrazovanja jer je to suprotno zalaganju da se smanji obim sive ekonomije. Neophodno je ojačati i rad inspekcijske službe, koja je veliki kamen spoticanja. Potrebno je i smanjenje fiskalnog opterećenja zarada, naročito niskih zarada, kako bi se olakšalo da ti ljudi uđu u sistem - smatra Pavićeva.

Ona je kao dobar korak pozdravila uplatu poreza na dohodak na samo jedan račun, rekavši da će to biti od naročite koristi malim firmama.

Jelica Timotijević iz fonda PIO ocenila je da je zabrinjavajući pad broja zaposlenih koji ne može da apsorbuje čak ni blagi rast broja penzionera od oko 1,2 odsto u 2012.

U Srbiji ima 1,9 miliona zaposlenih i 4,9 miliona potencijalno radno sposobnih, odnosno građana između 15 i 65 godina starosti. Šta je sa preostalih tri miliona radno sposobnog stanovništva? Prema egzaktnim podacima PIO fonda, vidimo da grupa od 4,9 miliona obuhvata i 605.000 penzionera mladih

od 65 godina starosti, 512.000 studenata i učenika srednjih škola. Ako njih izuzmемо ostaje 3.794.000 što je maksimalan broj mogućih osiguranika u Srbiji. Kada bi svi potencijalni osiguranici bili zaposleni odnos penzionera i osiguranika bio bi jedan prema 2,2, što je neuporedivo bolje od trenutnog stanja - istakla je Timotijevićeva.

Saša Randelović, asistent na Ekonomskom fakultetu u Beogradu, smatra da siva ekonomiju treba razlikovati od poreske evazije. „Evazija je motiv, a siva ekonomija ono što dovodi do poreske evazije“, kaže Randelović.

Anketa sprovedena među poslodavcima u Srbiji pokazala je da jedna petina njih priznaje da ima zaposlene koji nisu prijavljeni na pun iznos zarada koje dobijaju. Najveću sklonost ka sivoj ekonomiji iskazali su preduzetnici, zatim mlade firme koje ne mogu da podnesu sve troškove poslovanja. Osim toga, preduzeća sa pet do 19 zaposlenih, kao i ona sa više od 250 zaposlenih, više su sklona sivoj ekonomiji u odnosu na srednja preduzeća. Gledano prema geografskom položaju, firme u centralnoj Srbiji su sklonija poslovanju u sivoj zoni u odnosu na beogradska ili vojvođanska preduzeća, mada je ta razlika mala - rekao je Randelović.

Amalija Pavić,
zamenik izvršnog direktora
Američke privredne komore
u Srbiji

- Veoma sam iznenađena predlogom Ministarstva rada da se doprinosi plaćaju prema stepenu obrazovanja jer je to suprotno zalaganju da se smanji obim sive ekonomije. Neophodno je ojačati i rad inspekcijske službe, koja je veliki kamen spoticanja. Potrebno je i smanjenje fiskalnog opterećenja zarada, naročito niskih, kako bi se olakšalo da ti ljudi uđu u sistem.

Jelica Timotijević
- Fond PIO

- Zabrinjavajući je pad broja zaposlenih koji ne može da apsorbuje čak ni blagi rast broja penzionera od oko 1,2 odsto u 2012. Podaci govore da u Srbiji ima 1,9 miliona zaposlenih i 4,9 miliona potencijalno radno sposobnih, odnosno građana između 15 i 65 godina starosti. Šta je sa preostalim tri miliona radno sposobnog stanovništva?

Saša Randelović,
asistent na Ekonomskom
fakultetu u Beogradu

- Anketa sprovedena među poslodavcima u Srbiji pokazala je da najveću sklonost ka sivoj ekonomiji imaju preduzetnici, zatim mlade firme koje ne mogu da podnesu sve troškove poslovanja. Osim toga, preduzeća sa pet do 19 zaposlenih, kao i ona sa više od 250 zaposlenih, više su sklona sivoj ekonomiji u odnosu na srednje firme.

Jovan Šurbatović,
generalni sekretar FS Beograd

- Devedesetih godina suočili smo se sa prvom velikom krizom funkcionisanja srpskog sporta. Ona su privatnici, preduzetnici, kvazi-preduzetnici i ljudi iz sumnjivog miljea ulazili u sportske klubove i ta siva ekonomija je tada spasila mnoge sportske klubove. Ali, sada, očigledno, dolazi vreme za naplatu računa.

Poslovanje u sivoj zoni jedna od odlika građevinske delatnosti

Polemisi sa Randelovićem, Milan Knežević, potpredsednik Asocijacije MSP, rekao je da ima mnogo primedbi na anketu i u es ejda, koja nije naučno i metodološki utemeljena.

- Vi ste za statističku bazu uzeli 0,4 odsto ukupnih privrednih društava u Srbiji i na osnovu 0,4 odsto anketiranih izvodite zaključke. Dalje, anketa uopšte nije obuhvatila najveći deo onih koji rade izvan zakonskih okvira. Vi uopšte ne razlikujete crno tržište od sive ekonomije. Mi smo izvršili istraživanje na buvljaku sa 1.640 tezgji i došli do saznanja da se na tim tezgama prodaje robe vredna najmanje 15.000 evra, da ne govorimo o tome da niko ne izdaje fiskalni račun - upozorio je Knežević.

On je ukazao i na podatke Svetske trgovinske organizacije prema kojim je Madarska Srbiji prošle godine fakturisala robu u vrednosti od 1,3 milijarde evra, a mi smo na carini evidentirali 750 miliona. „Razlika od 550 miliona evra je neevidentirana kroz carinsku proceduru i samo na tome direktan gubitak države iznosi jedan odsto, koliko vi tvrdite da je ukupan gubitak po osnovu sive ekonomije“, naglašava Knežević.

Uz konstataciju da je sport najbrže rastuća privredna grana u svetu Jovan Šurbatović, generalni sekretar Fudbalskog saveza Beograda, podsetio je da smo devedesetih imali prvu veliku krizu funkcionisanja srpskog sporta. „Ona su privatnici, preduzetnici, kvazi-preduzetnici i ljudi iz sumnjivog miljea ulazili u sportske klubove i ta siva ekonomija je tada spasila mnoge sportske klubove. Ali, ti ljudi koji su iz nesportskih motiva ulazili u klubove, doveli su do toga da sada dolazi vreme za naplatu računa“ kaže on.

U Fudbalskom savezu Beograda u kojem ima 32.000 registrovanih fudbalera i dalje postoje klubovi koji nisu u regularnom platnom roku. Imamo klubove koji su po 10, čak i 20 godina, u blokadi a mi kao sportska organizacija nismo u stanju da to nepoštovanje zakona sankcionišemo. Država je pokušala da uvede automatskog stečaja likvidira te sportske organizacije, ali su članovi tog zakona pali na Ustavnom sudu i sada smo u situaciji da one klubove kojih smo se rešili, a koji su svih ovih godina izvori neregularnosti u fudbalu, nama je jako teško da se borimo protiv toga - zaključio je Šurbatović.